

STORTINGET

Representantforslag 141 S

(2024–2025)

fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Silje Hjemdal, Frank Edvard Sve og Morten Stordalen

Dokument 8:141 S (2024–2025)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Sylvi Listhaug, Silje Hjemdal, Frank Edvard Sve og Morten Stordalen om å oppheve klimasymbolske reguleringer og standardkrav for anleggsbransjen

Til Stortinget

Bakgrunn

Anleggssektoren består av et mangfold av bedrifter over hele landet. Den har blant annet avgjørende betydning for landets transportinfrastruktur, både for nybygg og vedlikehold. Kostnadsdrivende avgifter og reguleringer rammer bedriftenes bæreevne. Det rammer også samfunnets infrastruktur når kostnadene øker og det blir produsert mindre for de ressursene samfunnet har til rådighet.

Denne stortingsperioden har samfunnet vært igjenom en kraftig kostnadsvekst, herunder høye energipriser som har rammet anleggsnæringen. På toppen av dette har regjeringen økt næringsbeskatningen og avgiftene. Drivstoffprisene har vært historisk høye. Regjeringen har i denne krevende situasjonen for næringen valgt å øke avgiftene ytterligere, heller enn å redusere belastningen, som andre land har gjort.

Anleggsnæringens direkte klimagassutslipp utgjør 1,2 pst. av samlede norske utslipp. Næringen møter flere sider av den nasjonale klimapolitikken som hver på sin måte bidrar til å svekke næringsgrunnlaget og fordyre produksjonen.

Klimasymbolske avgifter og krav til innblanding av biodrivstoff i flytende drivstoff til anlegg bidrar til å

svekke driftsgrunnlaget for anleggsvirksomhet. Økningene som planlegges, vil ha stor påvirkning på bedriftenes bæreevne. CO₂-avgiften utgjør for 2025 3,79 kroner per liter diesel, og skal øke til 7,74 kroner per liter i 2030 i 2025-kroner. Bruk av biodrivstoff er også dyrt, og i særlig grad gjelder dette avansert biodrivstoff.

Forslagsstillerne mener at avgiftspolitikken for flytende drivstoff i stor grad er klimasymbolsk. Den viktigste effekten er å gjøre staten enda rikere, mens man svekker det finansielle grunnlaget for små og store bedrifter over hele landet.

Skjerpede miljøkrav for offentlige anskaffelser har vært gjennomført de senere årene, og fra 1. januar 2024 er offentlige oppdragsgivere pålagt å vekte miljø med minst 30 pst. i alle anskaffelser. Forslagsstillerne mener at slike krav bidrar til å øke kostnadene for anskaffelse, samt at det begrenser konkurransen.

Videre har DFØ utarbeidet veiledere som skal gjøre det enklere for offentlige oppdragsgivere å stille miljøkrav, herunder veiledning om krav til utslippsfri byggeplass. Det er verdt å merke seg at også Statens vegvesen har begynt å stille slike krav i både bygge- og anleggskontrakter.

Et betegnende eksempel på slike krav i anbudskontrakter er noen av miljøkravene som nå foreslås for utbygging av Oslofjordtunnelen:

- All tining, oppvarming, herding og tørking skal være utslippsfri eller basert på biogass, flis eller trepellets.
- Maskiner inntil 8 tonn skal være utslippsfrie.
- Alle sikte-, sorterings- og knuseverk skal drives utslippsfritt. Kravet gjelder både intern knusing av stein og stein som knuses på eksternt knuseverk.

- I tunnel skal ventilasjon, salveboring, sondeboring, kjerneboring og betongsprøyting, injeksjon og las-ting av stein utføres utslippsfritt.
- Tekniske installasjoner og andre etterarbeider i tun-nel skal utføres med utslippsfrie maskiner/kjøretøy.

Dette er alle krav som er med å drive kostnadene vi-dere oppover i anleggssektoren, men eventuelle ut-slippsgevinster er beskjedne. Fra 2028 vil Statens vegvesen hovedsakelig kreve bruk av nullutslippsmas-kiner i nye utbyggingsprosjekter.

Forsvaret omfattes også av de samme særnorske kli-makravene i sine anbud som resten av offentlig sektor. Dette vil både forsinke og fordyre de helt nødvendige oppgraderingene som planlegges av forsvars- og bered-skapsinfrastruktur.

Særlig i nordlige deler av landet vil det være et pro-blem med lav driftstid på el-maskiner i kulde og mangel på nødvendig ladeinfrastruktur. Når Forsvaret selv skal rekvirere maskiner, er det tradisjonell teknologi som er etterspurt, mens Forsvaret vil måtte gjøre bruk av el-maskiner i egne byggeprosjekter. Dette er krav som svekker samfunnets beredskap.

Ekstrakostnadene ved å skulle innføre et teknologi-monopol for bygge- og anleggssektoren vil være betyde-lig. Ifølge tall fra Maskinentreprenørenes Forbund (MEF) er en elektrisk gravemaskin på 23 tonn dobbelt så dyr i innkjøp som en gravemaskin som går på flytende drivstoff, selv etter statlige subsidier. I tillegg må en elektrisk maskin gjennomføre et batteribytte etter om-trent fem år som vil kunne koste så mye som 40 pst. av gravemaskinens innkjøpspris.

El-maskiner har lavere energikostnader, men høye innkjøpskostnader samt langt lavere oppetid grunnet ladebehov gjør bruk av elektriske maskiner dyrt. Ifølge

MEF vil et el-prosjekt kunne bli 87 pst. dyrere enn ved bruk av en maskin som bruker flytende drivstoff.

Forslagsstillerne mener at anleggsnæringens drifts-grunnlag må styrkes. Byrdene av særskilte reguleringer, standarder og avgifter må reduseres. Krav om elektrifi-sering av både kjøretøy og maskinpark skaper mange praktiske utfordringer. Et eventuelt forbud mot bruk av dieseldrevne anleggsmaskiner fra 2035 er fullstendig uholdbart og ikke tilpasset virkeligheten. Bruk av elekt-riske anleggsmaskiner krever egen infrastruktur og ek-strakostnadene ved innkjøp er betydelige. Salget av elektriske anleggsmaskiner har vært fallende og har en markedsandel på 4 pst.

Når politikerne skal skape markeder og legger et teknologimonopol til grunn for både kjøretøy og mas-kiner, forsvinner mangfoldet av ulike drivlinjer som gjennom konkurranse driver utviklingen fremover. Det bringer kostnadene i været, svekker bedriftenes drifts-grunnlag og gir også beredskapsmessige utfordringer.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen legge til grunn et fortsatt mangfold av kjøretøy og maskinteknologi i det norske markedet.
2. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å redusere avgiftsnivået for anleggsdiesel.
3. Stortinget ber regjeringen oppheve særskilte klima-krav knyttet til offentlige anskaffelser.

25. mars 2025

Sylvi Listhaug

Frank Edvard Sve

Silje Hjemdal

Morten Stordalen